

Szobrok a Szent Mihály-templomban

A 140 éve született Krasznai (Krausz) Lajos egyházsobrász alkotásai Dunakeszin

Értékek és emlékek a Révész István Helytörténeti Gyűjteményben

Dunakeszi főtemploma, a Szent Mihály-templom több carrarai márványból készült szobrot őriz, amelyeket Krasznai (Krausz) Lajos világhírű egyházsobrász alkotott meg. Emellett az ő kezét dicséri az ún. Alhegyi-kereszt is, amely a Kossuth Lajos utca 2. számú ház kertjében található.

KRASZNAI LAJOS – KRAUSZ LAJOS
NÉVEN – legkisebb gyermekként 1884. július 5-én született egy budai német családban. Édesapja a Rémi (később: Nemzeti) Szállóban idegenvezetőként dolgozott. Úgy tervezte, hogy legkisebb fia követi a szakmájában, ő azonban más pályát választott. Tehetségére Stieber Vince, a terézvárosi Ávilai Nagy Szent Teréz-plébániatemplom lelkipásztorra figyelte fel, aki támogatta Krasznai Lajost pályája indulásakor. A fiatal művész 1896 és 1903 között Vasadi Ferenc (1848–1916) és a bécsi Emil Schrödl tanítványa volt.

Krasznai Lajos 1903-ban külföldi tanulmányútra indult, dolgozott és tanult Bécsben, Németországban, Svájcban, Franciaországban és Belgiumban. 1915-ben Giesswein Sándor pápai prelátus, országgyűlési képviselő hívására érkezett haza (akinek később mellszobrát is ő készítette), majd bevonult az első világháborúba. Innen visszatérén, a kommunista hatalomátvétel alatt nem alkotott, 1919/20-ban pedig Radnai Bélánál (1873–1923) képezte tovább magát. Ezalatt művészeti-bonctani tanfolyamon is részt vett, illetve önálló műtermet nyitott Budapesten. Ekkortól a Műcsarnokban rendezett kiállítások rendszeres résztvevőjévé lett.

Az Alhegyi-kereszt

1934-ben nevét Krauszról Krasznaira magyarosította, ez a változás művei szignózásában is megfigyelhető.

A két világháború közötti időszak virágkora volt Krasznai Lajos művészetének. Az 1948 után bekövetkező magyarországi kommunista fordulat véget vetett fényes karrierjének: főiskolai tanári állást ajánlottak neki, amit nem fogadott el. Mivel kiállt a katolikus egyház mellett, műtermét államosították. Ő azonban nem tört meg: továbbra is dolgozott, elsősorban vidéki templomoknak, illetve oroszánrészt vállalt az egyházi épületek világháborús károk utáni restaurálásában.

Erdőssy Béla plébános, egyházművészeti író (1912–1984), a születésének 100. évfordulója alkalmából elhangzott emlékmisén így emlékezett meg Krasznai Lajosról: „Művészettörténeti jelentősége abban áll, hogy az emberfölötti gigászi barokk korszakot emberméretűvé tette, nyugalmas utakra vezetett.”

Dunakeszi alkotásai közül a legtöbb a Szent Mihály-templomot díszíti, amelyről a szorgalmas plébános, dr. Vass Gyula feljegyzéseket készített a Historia Domusban. Ezek szerint Krasznai Lajos 1957-ben megbízást kapott egy főoltár elkészítésére, amelyet carrarai márványból, baldachin-szerű trónust formázva alakított ki. Az 1938. évi, Budapesten megrendezett eucharisztikus világkongresszus főoltárának kicsinyített mását alkotta meg a művész, a csavart oszlopok pedig a római Szent Péter-bazilika Giovanni Lorenzo Bernini által készített baldachinját idézik.

1960-ban faragta a Fájdalmas Istenanya című, Michelangelo Pietà című alkotása által ihletett művét, amelyet özvegy Kurucz Istvánné készítetett a szobrásszal, és „augusztus 15-én az esti misével kapcsolatban volt ünnepélyes elhelyezése és megáldása.”

A mai baloldali mellékhajóban (másnéven az Öregtemplomban) az oltáron a gyermek Jézust a karjában tartó Szent József nagyméretű

A Szent Mihály szobor az alkotó műtermében

szobrát láthatjuk. Fölötte, a szentély félkupolájában áll Krasznai Lajos 1961-ben készült alkotása, amelynek központi, széttárt karú, szakállas főalakja egy puttóktól övezett felhőből emelkedik ki, és fentről tekint le Józsefre és a gyermekre. Ábrázolásmódja szintén Michelangelóra vezethető vissza, aki a római Sixtus-kápolna egyik freskóján jelenítette meg hasonlóképpen az Atyaistent.

1962-ben – szintén az egyházközség egyik hívének adományából – a stukkó anyagból készített Szent Rita szobrot helyezték el a templomban, a főbejárat közelében. „A szobor szentelését a községünkben időző dr. Mátray Gyula esztergomi protonotárius-kanonok vezegte el szép ünnepség keretében.”

Krasznai Lajos dunakeszi alkotásai közül kiemelkedik a templom oltár feletti párkányzatán elhelyezett három monumentális szoborcsoport, ezek – egyedülálló módon – a három bibliai főangyal és küldetéseiket ábrázolják. Az Isten Házába belépővel pontosan szemben, az apszis felett kapott helyet Szent Mihály, aki jobb kezében lángpallosát tartja, míg a ballal a templom kicsinyített mását védelmezi. Baloldalt Gábel arkangyal láthatjuk az Angyali üdvözlés jelenetben a térdeplő Szűzanyával és a Szentlelket szimbolizáló galambbal. Jobboldalon pedig Rafael főangyal kapott helyet, aki az ifjú Tóbiást kíséri hosszú vándorútján, utóbbi ke-

zében egy, a Tigris folyóból kifogott halat tart, a jelenethez tartozó kutya képében egy magyar puli szerepel. „Ezzel templomunk nemcsak értékes szobrokkal gazdagodott, hanem állandóan tanítja a híveket az angeológiára, látván a három főangyal szerepét üdvösségünk történetében.” – jegyezte meg a plébános a Historia Domusban.

A Szent Mihály szobrot özv. Tóth Jánosné készítette, akinek leánya, Tóth Mariska tanítónő (1900–1990) negyvenévnnyi, Dunakeszin eltöltött tanítói szolgálat után vonult nyugállományba. Az alkotást a korábbi alagi, ekkor hatvani plébános, Csík József szentelte fel. A másik két szobor a hívek adakozásából készült, „és megáldását a Szent Mihály búcsú ünnepén főpapi misében dr. Vanyek Béla váci főszékesegyházi főesperes és apátkanonok végezte.”

Krasznai Lajos dédunokájának nyilvántartása szerint a szobrászművész alkotása még az ún. Alhegyi-kereszt, amelyet a postatakarék-pénztári díjnokként dolgozó Alhegyi Géza (sz. 1893) és felesége, Klósz Ida (1899–1982. április 25.), akik a Hunyadi utca 37. sz. alatt laktak, emeltettek Alag község fennállásának 25. évfordulója, valamint a Szent Imre-templom építésének megkezdése alkalmából, 1935-ben. A kereszt eredetileg a mai Szent Imre téren állt, de 1948-ban, ünnepélyes keretek között a mai helyére vitték. Ezzel ünnepelték a szabadságharc centenáriumát, de tiltakoztak a községi és egyházi iskolák államosítása ellen is.

DR. KERÉKES DÓRA
GYŰJTEMÉNYVEZETŐ
RÉVÉSZ ISTVÁN
HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY

KT

Lefotózom,
hogyan
újraélhesd!

TÓTA KRISZTIÁN
fotográfus

RENDEZVÉNYEK
PORTRÉ
CSALÁD

KRISZTIANOTA.COM

info@krisztiantota.com
+36209121594

MENTSE MEG CSALÁDI EMLÉKEIT!

Kazetták digitalizálása
Dunakeszin!

Otthon porosodnak rég nem látott családi felvételei?
Szívesen visszanézné őket? Még lehet, hogy nem késő!
Ezek a kazetták sajnos nem tartanak örökké.

BÍZZA RÁNK ÉS EMLÉKE ÖRÖK LESZ!

ÁRAINK

Az árváltoztatás jogát fenntartjuk!

VHS és VHS-C KAZETTA:
3500.- FT az első 60 perc, utána +1500.- Ft óránként
Áraink kazettánként értendőek!

Mini DV, Video8, Hi8, DIGITAL8 KAZETTA:
4000.- FT

FilmKovács

filmkovacs.hu/digitalizalas/
Telefonszám: 0670 516 5411